І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N.J. 07303
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 127. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 9-го ЛИПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JULY 9, 1974 No. 127. VOL. LXXXI.

9.000 ОСІБ І ПОНАД 500 УНІФОРМОВАНИХ СУМІВЦІВ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ЧЕРГОВІЙ ЗУСТРІЧІ УКРАЇНЦІВ ЗСА І КАНАДИ В ЕЛЛЕНВІЛ

Елленвіл (В. Л-ць). — В днях 6 і 7-го липня тут на просторій Оселі СУМА відбулась з великим успіхом XXV Зустріч Українців ЗСА і Канади, в якій взяло участь около 9.000 українців, понад 500 уніформованих сумівців і багато молоді.

Зустріч формально розпочалась в суботу о годині 5-й по полудні великим політичним панелем на тему: „Вчора і нині в Україні". Панель відкрив вступним словом Голова Комітету Зустрічі сотник УПА Лев Футала і попросив на модератора панелю проф. д-ра К. Савчука. Доповіді виголосили: проф. Ґ. Вовчук („Червень - липень 1944 — липень 1974"), проф. д-р К. Савчук („Европа і Україна, вчора і сьогодні"), мгр В. Микула („Події в Україні колись і тепер") і студент права Асколвд Лозинський („Ситуація в Україні сьогодні"). Доповідей слухало понад 600 осіб, які вщерть заповнили нову велику, штучно охолоджену світлицю, будову якої недавно закінчено. Після доповідей, декілька осіб взяли участь в дискусії, в кінці о. д-р Богдан Курилас, капелян сумівської молоді в Бельгії, користаючи з нагоди перебування в цих околицях ЗСА, передав привіт учасникам від українців Бельгії і їхніх організацій. Після панелю відбулася в цій же залі велика мистецька програма, що була справжнім українським мистецьким фестивалем з огляду на широку програму її виконавців.

В мистецькій програмі в суботу, яку відкрив і нею провадив інж. М. Бурчак, виступали — Дівочий Хор „Жайворонки" Осередку СУМА в Ню Йорку (диригент інж. Р. Степаняк), солістка Монтреальської опери Марійка Чолій, яка свій виступ присвятила 500 жінкам-героїням Кінґіру, тріо „Троянди" з Ню Джерзі (Марійка Фесьо, Люба Ґенсьор і Леся Генсьор - Лебедович, соліст-бас Володимир Тисовський; танцювальний Ансамбль Осередку СУМА в Ню Йорку „Верховинці" — хореограф Олег Генза; музичний ансамбль з Монтреалю „Верховинські струни" із солісткою співачкою Любою Ковальчук, і велика (55 учасників) оркестра СУМ-у „Трембіта" з Монтреалю під диригентурою Ростислава Куліша. Акомпаніямент для хору „Жайворонки" і солістки був в руках Хризанти Зубрицької - Янґ. Після мистецької програми відбулась забава з танцями при звуках оркестри „Червона Рута" із Сиракюз.

В неділю, о год. 10-й рано маси учасників взяли участь у відправах Святих Літургій, що їх відслужили о. д-р В. Ґавліч, ЧСВВ в сослуженні о. д-ра Б. Куриласа для українців католиків і о. В. Базилевський для українців православного віровизнання. В часі Служби Божої релігійні пісні грала оркестра „Трембіта". Обидва душпастирі — о. д-р В. Ґавліч і о. В. Базилевський, виголосили відповідні до хвилини проповіді. Перший передав також привітання від Владики Йосифа з Стемфорду, протоігумена о. Патрикія Пащака і цілого Василіянського Чину. Зворушливо звучав могутній церковний гимн „Боже Великий...", що нісся з уст

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПАПА НАЙМЕНУВАВ НОВИХ ЄПИСКОПІВ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Рим. — Згідно з одержаним з Ватикану повідомленням, папа Павло VI наменував трьох нових владик для Української Католицької Церкви в Европі і Канаді. Єпископом для українців-католиків в країнах Західньої Европи, де немає окремих єпископів, є наменований о. прелат Мирослав Марусин, дотеперішній Апостольський візитатор у цих країнах. В Канаді креовано нову дієцезію Української Католицької Церкви у провінції Британська Колюмбія. Єпископом для цієї дієцезії призначив Папа о. Єроніма Химія, ЧСВВ, дотеперішнього ректора Української Духовної Семінарії св. Йосафата в Римі. Одночасно папа Павло VI призначив єпископом - помічником єпископа Едмонтонської єпархії Владики Ніля Саварина, ЧСВВ, о. Мартина Ґрещука, дотеперішнього пароха в Калґе-рах, Алберта.

Додатково одержано інформації також про те, що небавом папа Павло VI призначить нових єпископів для Української Католицької Церкви в ЗСА.

Конґресмен Е. Кач виступив в Конґресі в обороні українських в'язнів в СССР

Вашинґтон. — Конґресмен Едвард Кач, демократ з Ню Йорку, знову обізвався в обороні України і українських дисидентів у Конґресі ЗСА. 28-го червня Едвард Кач, покликаючись на вістку „Ню Йорк Таймс-у" про звільнення з психіятричного закладу українця-дисидента, генерала Петра Григоренка, звернувся до Палати Репрезентантів з проханням увести до „Конґресового рекорду" докладне вияснення про ген. Григоренка й інших дисидентів — борців за людські права під совєтською тиранією. В своїй заяві конґресмен спинився на особі генерала, підносячи його заслуги для людськости, коли він, наражуючи свою безпеку, безстрашно обізвався на захист переслідуваних совєтами кримських татар, відбувши за це 5 років у психіятричному закладі на „лікуванні". Поінформувавши про це, Е. Кач перестерігає президента Ніксона і Америку, щоб вони не вірили в добрі інтенції Москви, бо це маніпуляцтська гра, розрахована на здобуття якнайбільшої користи для себе: звільняючи напередодні приїзду Президента ЗСА до Москви одного дисидента, (в цім випадку — ген. П. Григоренка) совєти використовують арештованих дисидентів як „дорогоцінний засіб для маніпулювання закордонної політики". Треба добре розрізняти поміж споовидністю і дійсністю в совєтських внутрішніх справах, бо вже не раз для пропаґанди звільнялося одного дисидента, щоб ще брутальніше розправитися з іншими — сказано в заяві конґресмена, який пригадує президентові Ніксонові, що „мільйони позбавлених волі совєтських громадян покладають свої єдині надії на вільнолюбну Америку і що американці подивляють їхню боротьбу. Тому ґарантія вільної еміґрації має стосуватися не тільки совєтських жидів, але й „мільйонів вірмен, естонців, українців, як Петро Григоренко, і інших, які сьогодні боряться за свої права". Рівночасно конґресмен Е. Кач подав до включення до Конґресового Рекорду „Апель до американців" Українського Конґресового Комітету Америки, що недавно був появився на сторінках „Ню Йорк Таймсу" з вичерпними поясненнями про жорстокі переслідування українців і з доданим списком ув'язнених українців в СССР. Наприкінці свого виступу конґресмен Кач сказав: „Навечір'я відвідин Президента в Москві — це найбільш критичний час для моїх колеґ в Конґресі і для всіх американців усвідомити собі інтенсивність і глибину страждань вільнолюбних українців в Совєтах. Сподіваючись, що ЗСА зміцнять свою рішучість не поступатися совєтській тиранії, я долучую свою заяву Українського Конґресового Комітету".

МИКОЛА ДЕНИСЮК ОЧОЛИВ НОВОЗАСНОВАНИЙ „УКРАЇНСЬКИЙ КНИЖКОВИЙ ЦЕНТР"

Джерзі Сиґі. — Перший з'їзд українських бібліотекарів, видавництв і книгарень в ЗСА і Канаді, що тривав тут два дні 6-7 липня в Українській Будівлі Українського Народного Союзу, мав повний успіх як щодо кількости учасників, так і щодо самої програми. Найважливіше, однак, що з'їзд цей, на який прибуло 98 осіб, в тому навіть із таких далековіддалених міст як Едмонтон, Алберта, — уможливив заснування Українського Книжкового Центру, завданням якого має бути сприяти розвиткові української видавничої справи, популяризації української книжки та її поширення серед найширших кіл українського громадянства в усіх країнах нашого поселення за кордонами України, як і включення українських видань в університетські та публічні бібліотеки країн нашого поселення.

Наради з'їзду відкрив голова Т-ва Українських Бібліотекарів Америки і головний промотор та організатор з'їзду проф. д-р Дмитро Штогрин, з'ясовуючи його мету та інформуючи про саму історію з'їзду. На його пропозицію обрано президію з'їзду в складі: Остап Тарнавський, Богдан Стебельський, Ольга Мак та Богдан Ясінський. Для відзначення осіб, заслужених на відтинку видавничої справи, з'їзд покликав до почесної президії Івана Тиктора, проф. Олександра Грановського, проф. Лева Шанковського, проф. Івана Паливоду, Мирона Сурмача, Святослава Гординського, Йосипа Лисогора, Антона Драгана, Ігната Білинського, д-ра Романа Коса та д-ра Олександра Соколишина. З'їзд одержав цілий ряд привітів і побажань, які були доведені до відома присутніх. Від Українського Народного Союзу і найдавнішого на американському континенті і у світі видавництва „Свобода" вітав присутніх головний предсідник УНС Йосип Лисогір. Серед письмових привітань треба відзначити привітання Від Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви кардинала Йосифа Сліпого, митрополита Української Католицької Церкви в ЗСА Владики Амврозія Сеншишина та митрополита Української Православної Церкви в ЗСА Владики Мстислава.

В програмі з'їзду першого дня було два панелі. Перший панель, що ним проводив Остап Тарнавський, мав за завдання з'ясувати стан україніки у книгозбірнях ЗСА і Канади (мґр Р. Ільницький і мґр В. Верига), зв'язки українських видавництв і книгарень з українськими і чужинецькими книжковими ринками (Б. Мельничук і Чарториський) і, врешті, систему закупу матеріялів в канадських і американських бібліотеках з наголошенням закупу українського матеріялу (мґр О. Кудрик та д-р В. Лучків). Другий панель був присвячений розглядові питання форм і методів популяризації та поширення української книжки. Працею цього панелю проводив д-р Богдан Стебельський і на цьому панелі були заторкнені такі проблеми: культ українського друкованого слова в українській спільноті (В. Барагура і д-р В. Романенчук), роля і завдання української преси на відтинку популяризації і поширення української книжки (д-р М. Сосновський), розбудова ринку українських видань в ЗСА і Канаді (М. Денисюк і д-р Б. Винар) і справа утворення координаційного центру українських видавництв, книгарень і бібліотекарів, включно з начерком програми праці такого центру (д-р Д. Штогрин).

Оживлена дискусія над зазначеними темами, які охоплювали незвичайно широкий вахляр проблем, виявила не тільки живе зацікавлення проблематикою, а й серйозне бажання знайти якнайкращу розв'язку для незвичайно складної справи збереження і поширення української книжки в умовах поселень українців в різних країнах світу. Деякі з дискутантів відзначали, що тематика з'їзду надто широка і важко через це всі питання належно розглянути, але всі були однозгідні в цьому, що сам з'їзд був конечний і що конечними є заходи щодо української видавничої справи в діяспорі. Не рахуючи питань, в дискусії взяло участь 17 присутніх, вносячи нові думки до порушених проблем. Одночасно працювало дві комісії з'їзду: статутова під проводом М. Денисюка та резолюційна під

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВАСИЛЬ ЛУЧКІВ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОТЕЧНОГО ТОВАРИСТВА АМЕРИКИ

Джерзі Сиґі. — В неділю 7 липня тут у приміщеннях Української Будівлі УНСоюзу відбувся сьомий загальний з'їзд Т-ва Українських Бібліотекарів Америки (ТУБА), перейменованого на цьому ж з'їзді на Українське Бібліотечне Товариство Америки. З'їзд відкрив голова ТУБА проф. Дмитро Штоґрин, а до ведення нарад обрано президію в складі: О. Олесницький — голова, В. Надраґа — заступник і Ярина Турко — секретар. Звідомлення з Товариства охоплювали час від червня 1972 року і стосувалися організаційних справ, фінансів, керівництва професійною працею, видавничої діяльности і співпраці з іншими професійними та громадськими товариствами і установами. В рямках Товариства розвивали працю Бібліографічна секція, яку очолював Микола Кравчук, Секція студій над українською книжкою під керівництвом Олега Кудрика, Комісія клясифікації та каталогування — голова Андрій Турчин та Український Бібліографічно-Довідковий Центр під керівництвом Романа Вереса. У той час, коли Комісія клясифікації та каталогування займалася студіями політики Конґресової Бібліотеки в її клясифікаційній та каталоговій системах, коли йдеться про Україну, її історію, літературу тощо, то Український Бібліографічно - Довідковий Центр продовжував збирати каталогові картки україніки до звідного каталогу українських матеріялів у бібліотеках ЗСА і Канади. У видавничій ділянці треба відзначити співробітництво при видаванні бібліографічного довідника „Українська книга", а також „Бюлетеню внутрішнього зв'язку". Члени Товариства брали активну участь у різних професійних з'їздах і конференціях, а також у таких з'їздах і конґресах, як Конґрес Українців Америки, чи СКВУ. Важливою була участь членів Товариства у праці Комісії Слов'янської та східньо-европейської секції Американської Бібліотечної Асоціяції (А. Турчин, О. Кудрик). Члени Товариства взяли активну участь у відзначуванні 100-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка з доповіддями та організуючи виставку видань НТШ (О. Соколишин). З рамени Товариства прочитано на ювілейній сесії НТШ і на ювілейних конференціях НТШ в окремих місцевостях 10 наукових доповідей.

Над звідомленнями з'їзд провів дискусію, схвалив діяльність дотеперішньої управи, перевів зміну статуту та обрав нові керівні органи Товариства. На голову Українського Бібліотечного Товариства Америки обрано д-ра Василя Лучкова, на заступника д-ра Романа Дражньовського, на секретаря д-ра Олександра Соколишина, на пресового референта мґра Миколу Кравчука, на зв'язкового до центральних професійних організацій мґра Остапа Олесницького. Членами управи обрано: мґр Б. Ясінського, мґр В. Надраґу, мґр Е. Басюка, д-ра Р. Вереса, д-ра А. Турчина та мґр О. Кудрика. До Контрольної комісії увійшли: д-р Р. Кос — голова, д-р П. Баб'як, д-р Є. Петрівський, мґр А. Кобринська та д-р С. Федюк — члени. До управи входить як к. голова проф. Д. Штогрин. З'їзд схвалив обрати почесними членами Товариства таких заслужених на полі бібліографії осіб: проф. Лева Шанковського, д-ра Романа Вереса, інж. Лева Биковського, проф. Олександра Грановського, Олександру Підгайну, мґр Анну Кобринську. На закінчення з'їзду схвалено резолюції, в яких м. ін. осуджено совєтську політику нищення українських культурних надбань в Україні та насильну русифікацію українського населення, а зокрема шкільництва всіх типів.

СТИПЕНДІЯ НА ЛІТНІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Трой, Н. И. (І. Д.) — Окружний Комітет Відділів УККА Олбанької Округи (Амстердам, Вотервліт, Коговс і Трой) за ініціятивою свого голови, І. Байляк, уфундував уже другий рік стипендію на літні курси українознавства в Гарвардському Центрі Українських Студій. Цього року стипендію в сумі 600 дол. признано Марті Свідерській, донці інж. Мирона й Домни Свідерських з Амстердаму, студентці Сиракюзького університету (журналістика), активній членці СУМА і Студ. Громади. Вона з цілою родиною — член УНС. Марта студіюватиме на літніх курсах українську історію, мову й літературу. Цю стипендію уможливили пожертви українських церков, організацій і поодиноких громадян.

Американська газета інформує про голодівку в пластовому таборі в обороні переслідуваних

Іст Четгем, Н. И. — Місцевий щоденник „Ди Четгем Курір" з 3-го липня ц. р. подав на першій сторінці як одну з головних вісток повідомлення про дводенну голодівку і мовчанку в поблизькому таборі „Вовча Тропа" на знак солідарности із ув'язненим та знущаннями доведеним до безпосередньої загрози смерти Валентином Мороом й іншими переслідуваними совєтськими режимниками українськими інтелектуалістами. Валентин Мороз, як відомо, заповів, що 1-го липня він сам починає голодівку у Владимирській в'язниці. Газета покликається на твердження недавно звільнених із совєтського ув'язнення жидівських дисидентів, які приїхали до Ізраїля чи Америки і які називають Мороза „найбільш переслідуваною людиною". Газета рівночасно широко інформує про пластовий табір, зайняття в ньому та його цілі. В повідомленні згадано, що тоді, як цей табір перед роками започатковано, багато місцевих громадян - американців вважали його за „комуністичний" з уваги на акцент в їхній мові. Сьогодні — пише газета — вже ніхто не має сумніву, що ця група української молоді, горда на своє походження і належить до найбільш свідомих та відданих американських громадян. Разом з повідомленням надруковано і велику фотознімку із ранього апелю в таборі з піднесенням американського й українського прапорів.

СОЮЗІВКА ВІДКРИЛА СВІЙ НОВИЙ ЛІТНІЙ СЕЗОН У ВІДНОВЛЕНИХ ПРИМІЩЕННЯХ МИСТЕЦЬКИМИ, КУЛЬТУРНО-РОЗВАГОВИМИ І СПОРТОВИМИ ІМПРЕЗАМИ ТА СПРАВНОЮ ОБСЛУГОЮ ТИСЯЧІВ ГОСТЕЙ

Союзівка, Кергонксон, Н. И. — Понад 3,000 гостей з близьких і віддалених міст ЗСА і Канади, користаючи з чудової погоди та довгого, хоч і „перерваного" вікенду з нагоди Дня Незалежности, заповнили майже кожний клаптик землі на цій оселі УНСоюзу, розкішно розташованій на схилах кетскильських гір. Дітвора в таборах, купальники на великому басейні, тенісисти на кортах, відбиванкарі на площі, старші віком громадяни в затишних алеях — становили безжурну вакаційну панораму під час дня, яка у вечірніх годинах окрашувалася культурно-розваговим і забавовим настроєм при місячному сяйві та звуках української танцювальної музики.

Вже в п'ятницю вечером, 5-го липня, павільйон „Веселка", окрашений цього року ще й гуцульсько-стилізованою „Трембітою", був заповнений гостями, які забавлялися під звуки неперевершеного „Рушничка" – квартету молодих вокалістів-інструменталістів з Монтреалю. Субота проходила під знаком першого тенісового турніру на кортах Союзівки, в якому взяло участь 40 змагунів за чемпіонат СУАСТ-Схід та нагороди СТ „Чорноморська Січ" яка і організувала цей турнір з нагоди свого 50-ліття.

Приємно охолоджувана концертова заля „Веселки" заповнилася знову по береги елеґантно зодягненими гостями в суботу вечером, які насолоджувалися піснями знаменитого тріо „Незабудьки" з Чикаґо. Тріо, в складі: Олександра Савин, сопрано, Маруся Костелина, меццо-сопрано, та Віра Сурівка, альт, Виконало ряд популярних, народних, стрілецьких, повстанських та сучасних пісень, під акомпаньямент Наді Савич. Ця відносно нова співоча група існує при парафії Св. Володимира і Ольги в Чикаґо, а її мистецьким керівником є Марія Плешкевич. Програмою проводила з гумором Аня Дидик, виступаючи рівнож з Богданом Ганушевським у відповідному до часу скечі. До танців цього вечора приґравала — вперше на Союзівці — оркестра „Темпо" під керівництвом Іринея Коваля. В неділю, після ранніх Богослужіння в каплицях Союзівки, продовжувалися тенісові змагання, а гості „курсували" поміж цією оселею УНСоюзу та недалекою оселею СУМА в Елленвіл, Н. И., де відбувався багатолюдний з'їзд українців Америки і Канади.

Формальне відзначення Дня Незалежности відбулося в середу вечером, 3 липня, під час вечірної програми в залі „Веселки". Після відіграння американського та українського національних гимнів, Аня Дидик, конферансьє, попередила свій спеціяльно приготований монолог уривками з Декларації Незалежности, проголошеної континентальним Конґресом 4-го липня 1776 року у Філядельфії. Нав'язуючи до сучасних подій в світі, а особливо в Україні, А. Дидик відмітила значення свободи для всіх народів — „цієї мрії, до якої сьогодні стремить наш нескорений український нарід на своїй поневоленій землі". Програму цього вечора заповнили дівчатка дитячого табору Союзівки, під керівництвом п-і Евгенії Цікало, які за неділих два тижні зуміли вивчитися ряд пісень та віршів. Оксана Борбич, Оленка і Богдан Ганушевські та інші працівники Союзівки виступали в сольових та групових точках під час програми, після якої оркестра „Рушничок" забавляла гостей музикою до танців.

Талановиті працівники, під проводом Ані Дидик та Оксани Борбич, поставлять програму вечора на Союзівці на слідуючу суботу, 13-го липня, центральною точкою якої буде перший цьогорічний гостинний виступ маестра Володимира Гентиша.

Нова атракція Союзівки: Оркестра „Темпо". На фото (зліва): Іриней Коваль — керівник і саксофоніст, Степан Татаренко — акордіоніст, Анета Коваль — піяністка, Юрій Граб — бубнист та Лесь Галендер — трубкар. Співають: Юрій Граб, Степан Татаренко й Іриней Коваль.

В Бразилії помер св. п. Олександер Ващенко, довголітній кореспондент „Свободи"

Курітіба, Бразилія. — Головна Управа Хліборобського Освітнього Союзу інформує, що там 21-го червня ц. р. о год. 9-ій ранку в одному із місцевих шпиталів помер, після довгої і важкої недуги, на 65-му році життя св. п. ред. Олександер Ващенко, який протягом 20 років редаґував місцевий український тижневик „Хлібороб", що є органом цього Союзу, та який майже чверть сторіччя був постійним кореспондентом „Свободи", статті і репортажі якого появлялися в цьому щоденнику аж до його захворіння, підписувані його журналістичним псевдонімом: Михайло Килимний.

Св. п. Олександер Ващенко - Михайло Килимний походив із Полтавщини, до Бразилії приїхав з европейської скитальщини в 1948-му році. Поселившись початково в Сан Павло, в 1953-му році переїхав до Курітіби і від того часу редаґував тижневик „Хлібороб". Як постійний кореспондент „Свободи", блискуче виконав для цього щоденника цілий ряд окремих редакційних завдань. Його смерть пробила ще одну велику прогалину в нашій громаді і зокрема в журналістичній професії, яку він виконував з найбільшою відданістю і відповідальністю.

Поховано його на цвинтарі Аґва Верди в Курітібі, де десять років тому спочили тлінні останки його св. п. дружини Клявдії.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ЗДОБУЛА ЧЕМПІОНАТ СВІТУ В КОПАНОМУ М'ЯЧІ

Мюнхен. — У неділю, 7-го липня, збірна дружина Західньої Німеччини перемогла збірну Голляндії відношенням 2-ох ґолів до одного, здобуваючи чемпіонат світу в копаному м'ячі. Західня Німеччина буде чемпіоном до наступних фіналів за Світову Чашу, які відбудуться за чотири роки в Арґентині. У минулонедільних змаганнях першого ґоля стрілили голляндці під час першої хвилини гри. Це був карний стріл, подиктований суддею за фавль, поповнений німецьким оборонцем на карному полі. Ґоля стрілив Йоган Неескенс. Але німці вирівняли 19 хвилин пізніше також із карного, якого стрілив Павлюс Брайтнер. Другого ґоля для німецької дружини здобув Ґерд Мюллер на 43-ій хвилині гри. Хоча голляндці до кінця змагань часто стріляли на німецькі ворота, то їм не пощастило здобути ґоля. Німецька оборона, особливо воротар Сепп Маєр, ліквідували всі атаки голляндців. Таким чином збірна Голляндії мусіла задовольнитися тільки другим місцем. Третє місце здобула Польща, перемагаючи Бразилію 1:0.

Недільні змагання за світове першенство в копаному м'ячі було головною подією та предметом найбільшого зацікавлення в усіх частинах світу. На самих змаганнях в Мюнхені були присутні численні дипломати, між ними і державний секретар Генрі Кіссінджер.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1915.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Голосна мова мовчання

„Зробіть, що тільки можете принаймні для декого з в'язнів — жінок, старших віком осіб, тих, які є хворі, яких суджено більше одного разу (цих суди карають з особливою жорстокістю). Забезпечіть негайне звільнення всіх тих, які є ув'язнені понад п'ятнадцять років, реченець встановлений законом. Заохочуйте міжнародний нагляд над місцями ув'язнення у всіх країнах — у цих місцях найчастіше порушуються права людини і принципи гуманности".

Наведені слова належать академіку А. Сахарову і ними він звертався, між іншим, до президента Ніксона, закликаючи його при нагоді вершинної конференції в Москві з верховодами СССР поставити на порядок дня також питання пошанування основних прав людини і питання долі в'язнів в СССР. Як знаємо, апель А. Сахарова не знайшовся на порядку дня московської конференції.

З цього приводу і в обличчі такого факту письменник Артур Міллер опублікував у „Ню Йорк Таймсі" з 5 липня статтю „Сахаров, відпруження і свобода", в якій стверджує, що базою справжнього відпруження у світі не можуть бути тільки матеріяльні добра і послуги без уваги на їхню кількість, а поширення і закріплення „свободи людини". Але, пише А. Міллер, „власне тому, що матеріяльні добра і технологія мають тенденцію з'єднувати світ, набирає ключової ваги питання умов для свободи. Ніхто не може стояти мовчки в обличчі можливости, що наша дружба може бути використана для арештів і переслідувань ще більшого числа людей, що наші продукти і наші наукові ідеї можуть бути вжиті Брежнєвим як запорука, як погодження З'єднаних Стейтів на його трактування дисидентів. Сахаров, ризикуючи своїм життям, остеріг нас, що у такому випадку наше мовчання буде однозначне з погодженням. Відмовляючись навіть відзначити американську обізнаність з совєтськими переслідуваннями, не говорячи вже про вияв незадоволення містер Ніксон ефективно посилює найменш ліберальні елементи у совєтському уряді, тим більше, що наші добра і послуги додають йому сили... Це не значить, що коли містер Ніксон мовчить, він нічого не робить; він все таки щось робить. Відомість про це дійде до тюрем і до найвищих щаблів режиму, що З'єднані Стейти є моральним зером".

Треба з признанням відзначити того роду становище, як і становище всіх тих західніх, а зокрема американських акторів та коментаторів, які звернули увагу на „голосну мову мовчання" президента Ніксона в СССР. Є поза всяким сумнівом, що Америка має не тільки право, але обов'язок офіційно зайняти становище до порушування основних прав людини в СССР, зокрема, коли американський уряд разом з іншими західньоевропейськими урядами обстоює засаду „вільного обміну ідеями та людьми".

Спішіться помалу

Свято Незалежности 4-го липня звичайно започатковує літній сезон та все з цим зв'язане: літні відпустки, вакаційні табори та, головно, безконечні ряди автомобілів на шляхах, що ведуть з великих міст в гори чи над море. На превеликий жаль, за таку приємність виїзду багато людей платять життям, каліцтвом та великими коштами направи понівечених в нещасливих випадках автомобілів, як і всілякими клопотами з поліцією, судами та забезпеченевими установами. Статистика недвозначно доказує, що головною причиною тих нещасть є поспіх.

Чого люди так спішаться, що в обставинах може бути поспіхом на другий світ чи до лікарні! Дальшими причинами автомобільних катастроф є необережність, нехтування законними приписами автомобільного руху, легкодушне вживання алькоголю і подібне. Коли ж мова про законні приписи, то необережне обстоювання, так само загрозливе, як і нехтування. На неодному нагробникові на цвинтарі можна б написати, що там спочиває водій автомобіля, який мав право їзди, але згинув так, як би того права не мав. Зважати на другого так само важливе, як і зважати на себе самого.

Звертаємо на ці справи увагу, бо все це відноситься до українців в такій самій мірі, як і до всіх наших американських і канадських співгромадян. Багато й наших людей погинули чи були покалічені в нещасливих автомобільних випадках і, коли б можна було підрахувати матеріяльні втрати і видатки, зв'язані з цими випадками, то це дало б сумарично грубі мільйони долярів.

То ж — щасливих вакацій, доброго відпочинку і приємної розваги, але — спішіться помалу!

М. Сосновський

НАПЕРЕДОДНІ УТВОРЕННЯ КОНСУЛЯТУ ЗСА В КИЄВІ

У спільному американсько - совєтському комунікаті з вершинної конференції між президентом Ніксоном і генеральним секретарем ЦК КПСС Л. Брежнєвим, що закінчилась 3 липня, є уступ, присвячений відкриттю совєтського консуляту в Ню Йорку, а американського в Києві. „Приймаючи до уваги посилений розвиток зв'язків між ЗСА і СССР, — говориться у комунікаті, — і важливість дальшого поширення консульських відносин на базі консульської конвенції між ЗСА і СССР, і бажаючи стимулювати торгівлю, туризм і співробітництво між ними у різних ділянках, обидві сторони погодилися відкрити додаткові генеральні консуляти у двох або трьох містах кожної країни. Як перший крок, вони погодилися в принципі щодо одночасного відкриття генерального консуляту З'єднаних Стейтів у Києві і генерального консуляту СССР в Ню Йорку. Переговори щодо переведення в життя цього договору мають початися у скорому часі"*.

Як відомо, досі в Україні мають свої генеральні консуляти тільки держави т. зв. соціялістичних країн — сателіти та Югославія. Немає в Києві ні одного дипломатичного представництва будь - якого типу якоїсь західньої держави. Якщо в Києві буде відкритий американський генеральний консулят, то це буде перша західня дипломатична станиця того типу в столиці України.

Треба, однак, мати на увазі один дуже важливий факт, а саме, що не йдеться тут про будь-які дипломатичні зв'язки України, а радше Української ССР, з іноземною державою — соціялістичною, чи капіталістичною. Коли в Києві є консуляти Польщі, Чехо - Словаччини, Румунії, Угорщини, Болгарії, Югославії, Східньої Німеччини, а тепер буде ще консулят ЗСА, чи якоїсь іншої західньої держави, наприклад, Канади, то це не є і не станеться на основі договорів між урядом Української ССР і даною державою, а між урядом СССР і даною державою. Маючи в Києві чужинецькі консуляти, Українська ССР не має своїх консулятів у цих державах, а уряд Української ССР не має на практиці ніякого відношення до зовнішньополітичної і дипломатичної репрезентації Української ССР, не зважаючи на те, що навіть в системі уряду УССР існує „міністерство закордонних справ".

Іншими словами, факт утворення в Києві якоюсь державою консуляту, як це має статися у випадку ЗСА, немає ніякого відношення до політично - державного статусу Української ССР, бо Українська ССР тут не входить взагалі в гру, не є технічно говорячи, суб'єктом міжнародних відносин. Це стане зрозумілим, коли у зв'язку з заплянованим відкриттям американського консуляту в Києві нагадаємо, що ні одна держава з совєтського бльоку („соціялістична"), з яких кожна є репрезентована в Києві генеральним консулем, ніколи формально не визнала Української ССР як суверенної держави і не обмінялась з нею дипломатичними представниками. Не визнала досі Української ССР ні одна з західніх держав і з т. зв. неприєднаних до ніякого бльоку (невтральних) держав. Всі існуючі в Києві генеральні консуляти були утворені на основі договорів між урядом СССР і окремими державами без ніякої участи чи співучасти уряду УССР.

Коли б Українська ССР не була „підопічною" і залежною від Росії територією і коли б на території УССР зобов'язували існуючі там конституції, які формально регулюють питання статусу і компетенції Союзу і республік, то з 1944 роком, коли у згадані конституції внесено доповнення про права всіх республік встановляти незалежно дипломатичні зв'язки з іноземними державами і обмінюватися дипломатичними представниками, Українська ССР повинна була відразу подбати про міжнародне визнання і забезпечити за собою принаймні такий статус, який сьогодні мають сателіти СССР. Звичайна процедура тоді була б обмін посольствами і консульствами на основі окремих в цій справі підписаних договорів, укладених між УССР та іноземними державами. Так не сталося не тому, що в цьому не були заінтересовані іноземні держави, а тому, що на це не годився совєтський уряд у Москві. Як відомо, по сьогодні уряд Української ССР не відповів на звернення в цій справі уряду Великої Британії, хоча з цього часу минає майже 30 років.

(Закінчення на стор. 3-ій)

* Консулят — це постійне представництво іноземної держави в певному пункті країни, очолене консулом, який вважається службовою особою однієї держави, що за згодою іншої держави постійно перебуває в певному її пункті (місті, районі) і здійснює там представництво і захист економічних та юридичних інтересів своєї держави, її громадян або юридичних осіб. Належить розрізняти між консулами і послами та консулятами і посольствами. Посольство — це очолюваний послом (амбасадором) постійний орган зовнішніх відносин держави. Посол це найвищий ранг дипломатичного представництва. Держави обмінюються послами після взаємного визнання. Українська ССР, яка за конституцією має право на власні зовнішні зв'язки і посольства та консуляти в іноземних державах та на обмін послами, цього свого права від 1923 р. не здійснює, не рахуючи репрезентації в Об'єднаних Націях. Ніяка держава не поширила свого визнання на Українську ССР.

В ДЕСЯТИЛІТТЯ АКЦІЇ В СТОКГОЛЬМІ

Відомий приятель України, Андерс Лярсон надіслав нам витинок з газети та англійський переклад важніших місць із статті Горана Албінсона, що свідчить, як чужинці оцінили українську акцію в Стокгольмі. Найповажніша газета в столиці Швеції „Свенська Дагеблат" в ч. 133 присвятила цілу чолову сторінку відзначенню 10-ої річниці великої міжнародної акції в Стокгольмі, що то її осереддям було складення п. Я. Стецьком вінка на саркофаг шведського короля Карла XII, союзника гетьмана Мазепи.

Як відомо, ця історична пригадка цілком вивела була з рівноваги Нікіту Хрущова, що тоді якраз офіційно відвідував Швецію. Його вибух порушив всю світову публічну опінію, заповнивши головні місця в найповажніших пресових органах, телевізії і т. д. Так українська делегація на чолі з Головою Проводу ОУН та Головою Державного Правління п. Я. Стецьком своїм демонстративним складенням вінка у стіп пам'ятника Карла XII блискуче спріяла розголошенню українських державних аспірацій і тим самим, як пише автор статті в шведській газеті з 17 травня 1974 р. п.з. „Чи хоче війни Швеція?" (запит Хрущова) доказала, що „мрія Я. Стецька про вільну й незалежну Україну стала політичним динамітом".

Автор статті, провідний співредактор газети „Свенска Дагеблат", Альбінсон, був генеральним секретарем Червневого Комітету, що перевів акцію проти Хрущова у Швеції. Альбінсон твердить у статті, що „ця голосна промова Хрущова в Ґетеборґу і його атака на Ярослава Стецька була однією з головних причин, чому незабаром після того він був детронізований в Москві його товаришами - босами". Альбінсон надає інцидентові в Швеції історичного значення, відмічаючи в піднаголовку цю причину швидкого провалу Хрущова.

Для ознайомлення українського читача подаємо в скороченні статтю з „Свенска Дагеблат" за англійським перекладом А. Лярсена. „Свенска Дагеблат", 17 травня 1974, Стокгольм.

У десяту річницю протимосковської акції Україна

Як воно було можливо для малої групи протестуючих вибити з рівноваги володаря суперпотуги? Відповідь на це можна найти в його кар'єрі (життьовому і політичному шляхові). Хрущов народився в Україні. (Тут автор листа повторює поширену на Заході версію про українське походження Хрущова, хоч, як відомо, Хрущов сам про себе заявляв, що він є росіянин — примітка Редакції). Він зумів пережити чистки за часів Сталіна, завдяки своєму політичному „відчуттю". 1938 року його призначено першим секретарем Центрального Комітету Комуністичної Партії України. Насправді він став губернатором з владою диктатора.

Згодом його вважали головним винуватцем кривавих чисток, що відбувалися в Україні та в інших землях, як напр. в Польщі, окупованих совєтами після укладення договору з Німеччиною. Його прозвано „вішателем України".

Потрібно було століть, щоб аж у 1764 році родюча Україна стала остаточно провінцією Росії. Але український націоналізм проявляв свою живучість впродовж століть. Хрущову ніколи не вдалося ліквідувати добре зорганізованого підпільного визвольного руху. Для нього він був зрадником

22 червня 1941 р. німецькі війська вмаршували в Совєтський Союз. Тиждень пізніше, українські патріоти проголосили вільну Українську Державу. Пан Ярослав Стецько був призначений прем'єром. Схвалення цього акту населенням України було величне. Воно було таким теж з уваги на панування російського терору в часі їхнього відступу, як теж великих страждань населення в наслідок Сталінської політики „спаленої землі"

Патріоти

Але вільна та незалежна Україна не лежала в плянах Гітлера. В дні 11-го липня 1941 Я. Стецька разом з його урядом арештовано. Російський утиск був замінений на німецький. Українські патріоти пішли знову в підпілля.

Ярослава Стецька запроторено до горезвісного концентраційного табору Саксенгавзен. Та він вижив і після війни став центральною постаттю, навколо якого скупчилися українці в екзилі.

В зв'язку з приїздом Хрущова він, прибувши з Німеччини, сконтактувався з нами й просив нашої допомоги в проведенні урочистості біля саркофагу Карла XII. Пан Стецько бажав святочно відзначити спільну боротьбу Карла XII і Івана Мазепи проти Росії.

Я зараз поставився неґативно до такої ідеї. Я думав собі, що цим ми тільки викличемо посмішку, якщо дозволимо собі Мазепу і Карла XII вмішати в модерний протестний рух.

Зі солідарности я пішов з невеликою групою людей до Ріддергольмс Церкви. Офіцери Королівської Палати з повагою відкрили гробівець й ми ввійшли до середини. Пан Стецько, що на його постаті відбилося його тверде життя, виголосив коротке слово. На закінчення він поклав вінок. Вся церемонія могла статися звичайною символічною дією. Завдяки особовості пана Стецька вона набрала характеру патетичної, але щирої демонстрації свобідного духа свободи.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

СВІТ ЗА 10,000 ЛІТ

Почавши від Жюль Верна та Г. Г. Веллса, письменники наукової фантастики виявили подивугідну здібність передбачати розвиток технології в майбутньому, яка таки на наших очах стає дійсністю. І можна, без перебільшення, сказати, що сьогодні немає майже такої ділянки модерної технології, щоб не була вже предметом спекуляції, чи передбачення котрогось з авторів наукової фантастики. І так, Жюль Верн, при кінці XIX століття, описав гелікоптери в повісті „Парусні судна в хмарах", керовані стрільна „Місії" Барзака, підводне судно в повісті „20.000 ліг підморської плавби", феномен безваговости та спуск простірної капсулі в океан в повісті „Довкола місяця". Артур Клярк, англійський письменник наукової фантастики та відомий популяризатор міжплянетної комунікації, у своїй повісті „Прелюдія простору", що появилась друком в 1947 р., передбачив, що перша ракета буде вичалена людиною в простір в 1959 р., що, до речі, здійснилося з подивугідною докладністю.

Але найцікавіше те, що ракетні рушії, в тій чи іншій формі, були описані та правили засобом міжпростірної комунікації майже в щодругого автора наукової фантастики, в тому часі, коли відомі науковці та інженери опрокидували ракетний погін для простірних польотів, як „технічне безглуздя".

Мало кому відомо, що термін „робот", перед яким стелиться велике майбутнє, придумав чеський письменник фантастичної літератури ще в 1920 р., що німецький письменник наукової фантастики Домінік описав в одній зі своїх повістей процес перещеплювання людських органів в половині 30-их років, що К. Саймен написав цілу серію фантастичних повістей з життя роботів, 20 літ перед їхнім винаходом, а цілий ряд авторів наукової фантастики впровадили в своїх повістях нові роди суперзброї, що нагадували атомову бомбу та лейзерні промені. Повістярам фантастичної літератури, як бачимо, не бракує подивугідної інтуїції передбачати розвиток технології на багато літ вперед. Але всіх їх здистансував англійський, сучасний письменник, Адріян Беррі, книжка „Наступних 100,000 літ" появилася на книгарських полицях світу та стала за несповна кілька тижнів справжньою ревеляцією. Беррі бачить майбутнє людство в далеко ясніших кольорах, як, наприклад, члени „Римського Клюбу", якого апокаліптично - песимістичний звіт зреферовано в рубриці „Життя і знання" („Свобода" ч. 122) п. з. „Чи присмерк людства"? На його думку, людина в найближчій майбутності буде черпати потрібну енергію та сировину з необмежених ресурсів цілої соняшної системи, а навіть і галяктики. На думку Беррі висадка людини на місяці в рямках програми Аполлона та простірні лябораторії, це були тільки перші, хиткі кроки людства, щоб засвоїти й здобути космос. Він передбачає, що в половині XXI сторіччя установляться бази на місяці для астрономічних дослідів та експлуатації його копалинних багатств. Із місяця прийде черга на плянети соняшної системи, в першій мірі на Марса та Венеру.

Венера, як відомо, окутана густим плащем пари водної та 2-окису вуглеця, що становлять ідеальну ізоляційну теплову охорону тієї плянети, у висліді якої її температура доходить до 1000 ст. Ф.

Така висока температура та відсутність кисня в її атмосфері роблять цю плянету, на думку учених XX століття, непридатною для розвитку та існування органічного життя.

Але учені XXI століття розв'яжуть ті труднощі засіянням атмосфери Венери морськими водоростами (альґами), що живляться 2-окисом вуглецю, який перетворюють на кисень. Використовуючи цей органічний процес з бігом часу буде можливо перетворити атмосферу тієї плянети в чистий кисень та обнизити її надто високу температуру. З обниженням температури, наступить сконденсування водної пари, що в формі дощів злине на її поверхню, сповнюючи річки та океани водою, в якій зародиться органічне життя.

По сколонізуванні Венери, прийде черга на побудову простірних міст, спочатку в навколоземних орбітах, а потім навколо в соняшних орбітах. Матеріялом в побудові простірних міст стануть мінерали астероїдного пояса. По використанні тих матеріялів почнеться розбірка великанської плянети Юпітера через штучне збільшення його осевої скорости та відосередньої сили, під впливом якої відриватимуться потрібні „куски" будівельного матеріялу.

На майже кожну проблему Беррі знаходить потрібну розв'язку й вірить, що „гомо сапієнс", який за неповних 10,000 літ промостив собі шлях від печери до міжплянетної комунікації, потрапить за наступних 10,000 літ довершити таких чудес, про які сьогодні не снилося навіть авторам сповнених найбільшої наукової фантастики.

О. Т.

„ВОНИ ВИЖИЛИ"

ПОЇЗДКА НА ЗМАГАННЯ, ЩО СТАЛО ЗМАГАННЯМ ЗА ЖИТТЯ

6

Юнаки переночували у хвості літака, а наступного ранку, підгодовані вже новими припасами, пішли далі в напрямі, щоб окружити гору. І тут знову зустріла їх несподіванка. За горою, що її вони пробували окружити, підіймався хребет ще вищої гори, що наче виростала з неї. Юнаки усвідомили, що їм треба буде обійти ще й ту нову перешкоду. Переночували таки серед снігу і ця перша ніч серед морозних снігів, знову повернула до них сумнів. Канесса говорив, що для того, щоб обійти ці гори, треба кілька днів, а вони такого маршруту не витримають, подав думку, що — коли вже вони мають хвіст літака — то тут є батерії і тепер буде змога змонтувати радіовисильний апарат. Юнаки повернулись до кабіни. Хоч і не викликали вони ентузіязму своєю появою, то все ж новина, що вони знайшли хвіст літака, а там всі валізи, батерії і — найважливіше — пакети цигаретів, що їх їм вже бракувало, піднесло настрій усіх.

У неприявності екіпи помер ще один залишенець Ечаварен. Тепер вся надія була на радіовисилач. Чотири особи були призначені до цієї дії — Канесса, Паррадо, Гарлій і Візантін. Канесса ніс радіо з кабіни пілота, інші несли прибори та й харчі. Але з радіовисиланням не вийшло нічого. Посібник, як монтувати батерії, розвіяв вітер і юнаки не знали, як змонтувати такий апарат. Одне, що їм вдалось, це почути радіопередачу із Сантіяго, в якому говорилось, що уряд Чіле знову поновив розшуки за розбитим, вже майже перед двома місяцями, Ферчайлдомом. Це знову вправило юнаків у краще почування. Вони навіть чули пошум літака вгорі над своєю „оселею", але сумнів перемагав: Дах їхнього літака білий білий і в білому снігу з висоти його майже неможливо завважити. Ще й того дня помер ще один із їхніх друзів Туркатті. Це вправило всіх у похоронний настрій. Кожен — хоч і не говорив цього вголос — думав, що так по одному вимруть вони усі. Найрішучіший був Паррадо. Він тепер вже заговорив голосно, як провідник і заявив, що немає іншого вибору, треба іти на захід, здобути верх гори і звідтіля вийти надорогу до Чіле. Це єдиний їхній рятунок. До цієї акції знову приділено трьох юнаків; вже заправлених „андіїстів": Паррадо, Канессу і Візантіна.

Всі три вбрались тепло, надягнули по кілька светрів, що їх знайшли в валізах у хвості літака, теплі скарпетки. Взяли із собою запас м'яса. Вихід був дуже трудний. Гора була майже прямовісна і йти треба було обережно. Візантіс ні разу не оглядався; в нього було побоювання, що вид гори відбере в нього рівновагу. Ніч ночували під якоюсь скелею. Наступного дня — дальший вихід. В один час Канесс, змучений дорогою, вказав у долину на північний захід і сказав: „Бачите, там є дорога". Та Паррадо — хоч короткозорий — не вірив у це. Звідкіля там дорога. Якщо є якесь життя, то воно є тільки на захід від них і вони мусят іти на захід. Канесса рішився іти в напрямі цієї дороги, але не зумів переконати Паррадо. Паррадо рішив, що піде вгору сам.

Підвечір вийшли на вище підгрунтя гори і звідтіля уже всі побачили в далині гори, але вже не покриті снігом. Це був арґумент для Паррадо. Він знав і переконував тепер своїх товаришів виправи, що саме там є життя і туди їм треба йти. Порішили завернути Візантіна назад до табору, тому що в нього не було надто сильної конструкції. Для нього треба харчів, у нього тепла одежа, що її він може передати комусь з них двох, щоб їм влегшити дорогу до світу. Візантіні пристав на це, забрав Канессів наплечник і повернувся, а два ударники вирушили на вершок гори.

Вкінці обидва вийшли на вершок. Це була радість і смуток заразом. З гори вони не побачили ніякої вкритої зеленню долини, але вкриті снігом узбіччя гір. Але Паррадо вже не дав себе відвести з рішучої постанови. Він вірив, що тепер треба сходити вниз по цьому засніженому узбіччі і цією долиною вони мусять дійти до місця, де буде людське життя. Впертість Паррадо була оправдана. Юнаки просто з'їхали з гори на подушках, що їх здерли були з сиджень у літаку. І так в неділю 17 грудня вони опинилися в долині. Йшли скорим маршем. Канесса не міг дотримати кроку Паррадо, але він не звільнив його. Він був також вичерпаний до краю, але віра, що ось-ось побачить клаптик зеленини, яка заповідатиме про життя, підтримувала його. І справді раптом сніг обірвався і перед ними у всій красі показалась долина, перерізана рвучкою рікою. Це було життя, вони вижили.

Дальша історія — це вже щасливе закінчення одіссеї цих двох переможців і їхніх чотирнадцятьох товаришів, що залишились у рештках літака на високій горі в Андах. Обох юнаків зустріли пастухи й передали вістку найближчому постові чілійської поліції.

Не тільки самі юнаки терпіли на горі в Андах. Не менше переживали їхні батьки, вони обурились, коли чілійська влада подала, що після десяти днів перериває дальші розшуки, бо вони безнадійні. Батьки брались за всі можливі способи, щоб віднайти, якщо вже не живих дітей, то бодай їхні тіла. Найзавзятіший був батько Карлоса Паеза. Він понад два місяці не опускав Чіле, ходив по всіх урядах, наймав приватні літаки і гелікоптери, наймав професійних андистів, розшукував у гірських оселях охочих шукати за рештками літака, самий ходив по горах, шукаючи втраченого. Його вже знали майже усі в Чіле і називали „сновидою". Була у цих батьків одна помилка. Перед тим, як почати рятункові заходи, вони радились у світової слави знахора Круасета в Голляндії і він їм сказав, що літак Ферчайлд за його баченням змилив дорогу на південь і розбився на південь від Пляншону. Там за його вказівками батьки вели інтенсивні розшуки. Але й урядові розшуки не були вповні правильні та й самі пасажири не знали, де розбився їхній літак, бо пілот подавав останню вістку, що він переїхав Куріко, а виявилось, що до Куріко було ще далеко.

Першу вістку про 2-ох знайдених з літака Ферчайлд прийняли всі з недовір'ям. Ніхто не міг повірити, щоб хтонебудь міг вижити аж десять тижнів у непрохідних вкритих вічним снігом горах, де царить постійна смерть. Навіть перші зустрічні пастухи прийняли двох зарослих молодців, як туристів, чи партизанів. Коли з малої місцевости Лос Майтенес прийшла депеша до Сантьяго, що двох пасажирів з Ферчайлду дійшли туди, її прийняли скептично. Два командири летунства Карлос Гарція і Хорґе Масса, ті самі, що вели перші розшуки, просто не вірили цьому, та все ж вони підготовили два гелікоптери і постановили наступного дня вирушити на південь. Командир Гарція сам сів пілотувати гелікоптер. Коли в Лос Майтенес Гарція побачив відомого йому від двох з половиною місяців „шукача — гірського сновиду" Карлоса Паеза Віларо, батька одного з пасажирів Ферчайлду, він промовив до нього: „Ви все ще тут; не говоріть мені, що ви все ще шукаєте за Ферчайлдом". Він запропонував впертому, повному віри батькові місце в гелікоптері. Але Паез - старший відповів: „Ні, тепер я не поїду, я вже обходив довкола ці гори. Тепер хай це місце буде для когось, хто там більше потрібний. Я хіба передам свої гірські черевики комусь, хай виглядає, що це я прийшов у цих черевиках". І він віддав свої спеціяльні гірські черевики санітареві. Старий Паез ще не знав, що його син вижив, і боявся першої зустрічі зі залишеними в літаку.

Ще один момент вартий уваги. Коли командир Гарція побачив височенну гору, що її треба було йому досягнути, щоб віднайти розбитий літак, він запитав Фернанда Паррадо: „Це ви звідтіля зійшли сюди?" „Не тільки зійшли, але й вийшли на гору" — відповів Паррадо. „А, де і як високо є той літак?" Паррадо став пояснювати і тоді усвідомив собі, що Гарція може не знайти літака. Вперше у своєму но-

(Закінчення на стор. 3-ій)

„ВОНИ ВИЖИЛИ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лодому житті Паррадо завагався. Він розумів, що йому треба б було поїхати з Гарцією. Але вертатися знову там до цієї країни вічної смерти — це неабияке рішення. Та Паррадо довго не думав, він увійшов до гелікоптера і два рятункові гелікоптери вирушили на порятунок. Дорога була дуже важка. Гелікоптери мусіли підійнятись аж на 15 тисяч стіп, а це для гелікоптера надто небезпечна висота. Ще й шалений вітер кидав гелікоптером у всі сторони. Та тепер Гарція мав ціль і він вклав у цей польот увесь свій довгий досвід. На горі і самий Паррадо розгубився. Він побачив, що з висоти все довкола біле, й тоді зрозумів, що віднайти їхній розбитий літак могли хіба внаслідок якогось чуда. Та Паррадо знав терен, він обходив його багато разів, і вкінці показав на цятку, що була розбитком Ферчайлду.

Рятунок шіснадцяти пасажирів прогулькового літака Ферчайлду після повних десяти тижнів в одну хвилину став світовою сенсацією. Зрозуміла річ — перше питання було, як вони вижили, чим вони харчувались. Юнаки спершу не хотіли признатись, але коли вже повернулись додому, сказали правду. Це були релігійні й побожні молоді люди. Вони вірили, що це Божа сила допомогла їм вижити й харчі, що їх вони споживали, це божий дар.

Юнаки здобули симпатію і любов усіх, навіть батьків тих товаришів, яким доля не дозволила вижити цієї катастрофи. Один із цих батьків, лікар Артуро Ногуейра помістив у пресі заяву, в якій писав, що всі повинні подивляти відвагу, солідарність і дружбу поворотців з Ферчайлду. Інший батько висловився, що це було Боже призначення, що в літаку врятувались не всі, а частина, бо це допомогло цій групі вижити. Якщо б були врятувались усі, тоді всі були б загинули. Ласкаві слова прийшли і від церковної гієрархії. Епископ Монтевідео Андрес Рубін сказав: „Нам не вільно засуджувати того, що вони зробили, бо це була єдина можливість, щоб вижити. Це так само, якби переніс здорову частину тіла померлого і пересадив живій людині, щоб вона могла далі жити. Архиєпископ Монтевідео Карлос Партеллі сказав: „Із моральної точки зору я не бачу в цьому нічого злого, це була проблема, щоб вижити. Ми мусимо приймати той харч, який в даний момент є нам доступний, щоб жити".

Усю цю історію описав у великій книзі, що тепер вже є бестселером, американський письменник Пірс Пол Рід. Це досвідчений письменник, автор п'яти романів „Вгорі", „Монах Довсон", „Юнкри", „Професорова донька" і „Гра в небі". Спочатку Рід хотів написати новий сенсаційний роман. Але коли він пізнав усю глибину сюжету, коли переговорив з усіма юнаками, родинами погиблих і багатьма заінтересованими, він вирішив, що ця тема для роману за поважна. І тому він написав точну хроніку, історію просту і правдиву про трагічний досвід групи молодих людей, що раптом опинилась поза межами звичайного природного людського життя сама й самостійна перед могутньою немилосердною стихійною силою природи, що загрожує смертю. Книга вийшла незвичайна, не так красою розповіді, як цією життьовою правдою, силою людського біологічного тону до життя. Цю книгу, чи радше подію будуть читати, розслідкувати, дискутувати і насвітлювати ще довго і теологи, і соціологи, і психологи, і політики і всі, хто цікавиться людиною у цьому світі. Вона дає матеріял для вивчення людського життя у найпримітивніших обставинах, в межовій просто і трагічній ситуації, що, здається, має єдиний вихід — смерть. Тема, що була б така близька Нобелівському лавреатові Альбертові Камю. Для нас вона не тільки цікава, але й близька, бо її героєм є молода людина, що в її жилах пливе українська козацька кров.

О. Т.

В ДЕСЯТИЛІТТЯ АКЦІЇ В СТОКГОЛЬМІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Дражлива справа

Я недооцінив двох речей: Перша — недооцінка мною великої вразливости російських володарів щодо самостійницьких змагань. (України — прим. Ред.). Крім тоталітарного режиму, Совєтський Союз є федеральною конструкцією держав з багатьма національностями. Друга — я не уявляв собі, що Україна є для всемогутнього Хрущова така дражлива, така чутлива точка. Він розцінював нашу малу демонстрацію, як величезну особисту образу, що, як така, й дістала великий розголос.

До певної міри його сильна (нагальна) реакція була викликана фактом, що нашу групу допущено до Королівського гробівця Карла XII. Поскільки адміністрація Королівської Палати затвердила церемонію складення вінка, то росіяни мабуть подумали, що цю акцію підтримали король і Голова Держави.

Не було в цьому нічого дивного, що Бірґер Нерман зумів отримати дозвіл на відкриття дверей до закритого меморіяльного місця. Він був визначний історик та археолог, що мав прекрасні товариські зв'язки з Королівською Палатою.

Стецько зворушений до сліз

Наступного дня ми попрощались за скромним обідом з п. Стецьком. Вибух лютости Хрущова під час прийняття в Готебургу телефони і телеграми рознесли вже по світі.

Скромний і щирий Стецько не міг здержати сліз. Він доказав, що мрія еміґранта про вільну й незалежну Україну була політичним динамітом.

Пресова Служба АБН

Пластовий фільм у Ню Гейвені

Заходами Пластової Станиці у Ню Гейвені в неділю 2-го червня у залі української католицької церкви висвітлено фільм „Ювілейна Пластова Зустріч — 1962". Фільм випродукувала Фільмова Служба Пласту з оформленням пл. сен. Р. Савицького. Під звуки бадьорої музики, перебігали на екрані сцени цього великого кількаденного з'їзду пластової молоді на оселі в Іст Четгемі. Сотки пластунів у виструнчених рядах маршувало на площу, де горів смолоскип з вічним огнем і майоріли на мачтах пластові та національні прапори. Висвітлено багато картин пластової старшини, відвідини през. І. Витвицького та церковних достойників. Відправлялись польові Богослуження, горіла святочна ватра. Дівчата у народній ноші виводили граціозні хороводи. Висвітлено теж змаги у спорті та пластовій справності. Фільм цей, хоча суттєво документальний, визначався мистецькою тонкістю фотографії природи та настроєвих хвилин зустрічі і мав гарне звукове оформлення. Після закінчення фільму, станичний місцевого пластового осередку, пл. сен. О. Микетей подякував численній публиці за участь у імпрезі та пл. сен. Б. Крупі за висвітлення фільму. Він звернув увагу глядачів на велику виховну працю Пласту та заохочував батьків висилати своїх дітей на табори, де вони перебуватимуть в рідному оточенні.

Н. Т.

Організація Українок Канади уфундувала видання II тому творів д-ра Ю. Вассияна

У В-ві „Євшан-зілля" в Торонті появився з черги другий том творів мислителя д-ра Юліяна Вассияна п. з. „Творець із землі зродженний", а уфундувала це видання Центральна Управа Організації Українок Канади. Виданий том це аналіза творчости В. Стефаника з передмовою Юрія Клиновoго п. з. „Нетоптаним шляхом", з „Післясловом" редоктора тому, В. Гошовського, та з уривками рецензій на I том творів Ю. Вассияна, що появився 1972 р. п.з. „Степовий Сфінкс".

Ю. Клиновий у своїй передмові пише м.і.: „Вассиянова монографія цілком оригінальна, і формально і матеріяльно вона таки дуже далека від основного потоку нашої критичної літератури. Головне в його творі це шукання психологічно-філософських критеріїв Стефаникової творчости, вперте намагання найти абсолютні прикмети його мистецького вислову. Вассиян бо не тільки філософ-мислитель, він і психолог, який поклав собі завдання якнайглибше проникнути в душу героїв своєї монографії, отже і самого письменника і постатей, ним створених. Вассиян показує себе тонким знавцем літератури, який по-своєму відчув і зрозумів творчість Стефаника та є її великим, часом навіть украй, захопленим ентузіястом".

Цей уривок з передмови видатного знавця творчости Стефаника говорить переконливо про особливу цінність монографії Ю. Вассияна, і тим більше треба висловити признання Організації Українок Канади за уфундування цього тому. І слушно пише у „Післяслові" В. Гошовський, що „Українське жіноцтво засвідчило так черговий раз свою поважну участь і свою ролю в розвитку української духової культури".

Книжка в полотняній оправі зі золотими витисками, має фотопортрет Ю. Вассияна і його автограф та портрет Стефаника роботи мистця В. Віляса. Віньєта роботи мистця М. Михалевича. Наклад обмежений, у загальному продажу книжки немає. Ціна книжки 5 дол. ціна I тому 10 дол., ціна двох томів разом тільки 13.50 з пересилкою. Замовляти на адресу: YEVSHAN-ZILLIA 189 Snowdon Avenue, Toronto, Ontario, Canada M4N 2B1. До друку підготований третій том про християнство, месіянізм „вибраного народу" і ін. з передмовою проф. Ю. Пундика.

В. Г.

НАПЕРЕДОДНІ УТВОРЕННЯ КОНСУЛЯТУ ЗСА В КИЄВІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Очевидно, для ЗСА, чи для якоїсь іншої держави, може бути потрібно, а то й конечно мати свій консулят в Києві, столиці найбільшої після Росії совєтської республіки. Утворення такого консуляту на основі договору між урядом заінтересованої держави і урядом СССР тільки додатково виявляє колоніяльний статус Української ССР, територією якої диспонує за власним інтересом політичний центр з-поза України. Український народ в Україні свідомий цього колоніяльного статусу Української ССР в системі СССР і це знайшло, як знаємо, своє віддзеркалення в останніх роках у писаннях багатьох українських дисидентів. На цей факт не можуть заплющувати очей також українці за кордонами України, зустрівшись з фактом відкриття західніх консулятів у Києві.

Безперечно, можна піти шляхом українського совєтського історика Л. О. Лещенка і погодитися з думкою, що Українська ССР, мовляв, передала своє право на зовнішнє представництво урядові СССР. Л. Лещенко у своїй книжці „Україна на міжнародній арені" (Київ, 1969) пише, що хоч „Україна як суверенна держава не має конституційних обмежень у веденні своїх зовнішніх зносин", то „... було, наприклад, визнано урядом УРСР за доцільне, що республіка реалізуватиме своє суверенне право на безпосередні зносини з зарубіжними країнами через посольства і консульства СРСР, що представляють інтереси всіх союзних республік, в тому числі України". Можна піти ще далі і повторити за кол. міністром закордонних справ УССР Кизею, що Українська ССР передала право репрезентації на міжнародній арені урядові СССР з „ощадностевих" мотивів, мовляв, кошти окремих посольств республік надто багато виносили б. До речі, цей „арґумент" часто можна ще й тепер почути від різних „службових осіб" з Української ССР, які перебувають за кордоном з різними завданнями.

З того роду „виясненнями" і „арґументами" не погодиться ніхто навіть з найбільш відсталої невеличкої державки в Африці, що налічує всього населення стільки, що одна мала українська область. Така державка має міжнародне визнання і втримує прямі дипломатичні зв'язки з іншими державами, на що не може дозволити собі Українська ССР — „одна з найбільших європейських держав", як пише згадуваний вже Л. О. Лещенко.

Всі ці питання і проблеми приходять на думку у зв'язку з заповідженим відкриттям в Києві американського консуляту, бо в ґру тут входить питання справжньої суверенности і справжньої державної незалежности України, поминаючи її такий чи інший режим. Навіть для особи не надто ознайомленої з міжнародним правом мусять бути зрозумілі різниці між іноземним консулятом, утвореним в Україні на основі договору уряду СССР з іноземною державою і консулятом, який був би утворений на основі договору, наприклад, між урядами ЗСА та Української ССР. У першому випадку Україна розглядається як звичайна провінція чужого державного твору, в другому — її трактовано б як окремішню і суверенну державу.

Як відомо, ЗСА не визнають державного характеру Української ССР, а тільки як складову частину політичного цілого — СССР. Очевидно, з боку уряду СССР не було зроблено ніяких зусиль в тому напрямі, щоб Українська ССР (і інші совєтські „суверенні" республіки) мала формально визнаний на міжнародній арені статус суверенної держави, як це, наприклад, маємо, у випадку Британської спільноти народів. Можна припускати, і в цьому напевно не помилимось, що з боку уряду СССР було все можливе зроблено, щоб іноземні держави не визнали за совєтськими республіками статусу справді суверенних держав.

Підписаний в Москві договір про відкриття консульства ЗСА в Києві є цього найкращим доказом. Цей договір американський уряд підписав з урядом СССР, що відповідає американському розумінню статусу України, як однієї з „провінцій" СССР. Коли ж йдеться про уряд СССР, то він не подбав про це, щоб у договорі виразно відзначити, що йдеться про консулят в столиці Української ССР, і що він підписує в цій справі договір на основі повноваження уряду Української ССР, який згідно з конституцією є найвищим репрезентантом України. У договорі говориться про Київ як про одне з міст СССР без ніякого дальшого уточнення, що вказує, що не тільки американський уряд не вважає Української ССР за суверенну державу, а за таку не вважає її також уряд СССР. Такою бо вона й не є, а всі пропаґандивні балачки про таку „суверенність" є нічим іншим, як пропаґандивним замилюванням очей наївних.

9.000 ОСІБ І ПОНАД 500...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

багатотисячної маси людей.

Після Служб Божих учасники зформували великий похід до пам'ятника Героям. Прапори (біля 50), оркестра „Трембіта", вінки від Проводу ОУН і організацій, представники організацій, сумівські колони уніформованої молоді на чолі з членами Г. У. СУМА і — маси народу.

Бунчужний табору СУМА Ігор Зварич перевів церемонію піднесення прапорів, а вже згадувана оркестра відіграла американський і український національні гимни.

Сотник Лев Футала коротким вступним словом відкрив маніфестаційну частину, привітав представників організацій, американських гостей, всіх зібраних і молодь. В Призидії багато визначних особистостей. Кромі вже згадуваних Отців, Призидію творили: д-р Р. Малащук — голова Президії Світового Українського Визвольного Фронту, інж. В. Безхлібник — секретар цієї Президії і член Г.У. ЛВУ, Андрій Соколик — репрезентант ОУВФ ЗСА, Вол. Мазур — президент УНПомочі і репрезентант Екзекутиви УККА, разом з ред. І. Білинським, мґр Уляна Целевич-Стецюк, Г.У. ОЖ ОЧСУ, проф. д-р Матвій Стахів — голова Рада НТШ (проф. Стахів взяв також участь в політичному панелі в суботу), И. Лисогір, В. Сохан і мґр У. Дячук — УНСоюз, Ананій Никончук — УНП, д-р О. Білик і д-р Я. Бернадин — „Провидіння", мґр Е. Гановський — Г.У. СУМА, М. Ковальчин — ГУ Товариства кол. вояків УПА, М. Климко — Капітула Золотого Хреста УПА, А. Лозинський — КУ ТУСМ, д-р А. Бедрій — Інформаційна Служба, С. Бартко — допомогова організація „Діти дітям", Степанія Букшована — КУ ОДВУ, сотн. Ю. Кононів — Об'єднання Мистців Української Сцени, Василь Шарван — керівник радіопрограми в Боффало і ініцятор першої Зустрічі Українців Америки і Канади, Т. Мельник — Союз Земель Соборної України, інж. Я. Гладкий — Централя АБН, мґр Є. Лозинський — ГУ „Самопоміч", І. Олексин, И. Харина і В. Ганчук — УР Союз, ред. В. Леденець — „Свобода", ред. С. Женецький — СУЖА, М. Виноградник — Б-во „Броди Лев", М. Шашкевич, О. Оборони Лемківщини, д-р М. Снігурович — Союз Українсько-Американських Спортових Товариств-Схід, В. Хома — УВФ Клівленд, Яр. Пришляк — ОУВФ Монтреаль, ред. І. Дурбак — представник часописів „Гомін України", „Українська Думка", „Шлях Перемоги" і інших. В Президії були також американські гості: особистий представник губернатора Мелкома Вілсона Василь Чолій (тут роджений українець), стейтовий сенатор Флин, мейор Йонкерсу Мартінеллі і д-р Гаваcі, великий прихильник українців, професор на університеті Купер Юнійон в Ню Йорку. Всі чотири виголосили прихильні до української визвольної справи привітання з наголошенням, що „працею труду вашого і нашого ми здобудемо українську самостійну державу". Головні доповіді на маніфестації виголосили проф. І. Вовчук, мґр У. Целевич, д-р Р. Малащук, В. Мазур; Л. Футала відчитав привітального листа від голови Проводу ОУН Яр. Стецька, а кінцеві резолюції читав інж. М. Бурчак. Вкінці представник губернатора В. Чолій, який в часі війни був секретарем ген. Двайта Айзенгауера, перечитав листа від Мелкома Вілсона.

Після привітань під звуки маршових пісень відбулась дефіляда сумівської молоді перед головною трибуною.

О годині 3-й знову великі маси народу зібрались до великої Світлиці, щоб послухати другої частини мистецької програми, в якій виступали: чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії (диригент мґр М. Длябога, акомпаніямент Галя Мазурок); група сумівців з Осередку в Нюарку-Ірвінґтоні під керівництвом Іванни Кононевої, які виконали монтаж з поезій Ол. Олеся і М. Щербака; другий раз Дівочий Хор „Жайворонки" з кількома піснями і дівоча група танцювального ансамблю „Верховинці". На перервах дві точки на акордіоні виконав соліст оркестри „Амор" Л. Рудзінський.

Під час зустрічі студенти з Т-ва ТУСМ зібрали багато підписів під петиціями в обороні Валентина Мороза і других політичних в'язнів і культурних діячів та розпродали багато примірників англомовної книжки, що її недавно видав Комітет в обороні В. Мороза в Канаді.

Дальші подробиці зустрічі та її програми будуть подані в чергових повідомленнях.

МИКОЛА ДЕНИСЮК ОЧОЛИВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

проводом спершу О. Тарнавського, а відтак Ольги Мак.

Друга частина нарад відбулася перед полуднем 7-го липня. На внесок статутової комісії одноголосно вирішено утворити Український Книжковий Центр та схвалено статут такого центру, що має об'єднувати видавців, книгарів, бібліотекарів та має якнайтісніше співпрацювати з такими нашими професійними товариствами, як Спілка Українських Журналістів, чи товариства науковців, літераторів, мистців тощо.

Завершенням нарад з'їзду було обрання керівних органів Українського Книжкового Центру — управи, Надзірної ради та Товариського суду. Головою одноголосно обрано видавця і редактора Миколу Денисюка з Чикаго. заступниками голови — Ірину Рожанківську та Михайла Сосновського, секретарем Маріяна Коця, а членами президії Світляну Луцьку, Василя Веригу та Богдана Мельничука. До управи обрано: Д. Штогрина, Р. Ільницького, М. Прокопа, Б. Лицишина, О. Кудрика, А. Бедрія. До Надзірної ради увійшли: Володимир Кліш з Торонта — голова, М. Суховерський, Мирослава Ласовська, О. Соколишин, М. Топольницький, А. Драган, І. Білинський, Я. Пастушенко, Р. Ричок, С. Росоха. Головою Товариського суду обрано проф. Івана Паливоду, куратора Музею Української Церкви-Заповідника в Бавнд Бруку, а членами обрано Б. Мельниченка, Р. Романенчука, Б. Винара та В. Лучкова.

На закінчення з'їзд схвалив відповідні резолюції. В рямках з'їзду було також відзначено 400-річчя українського друкованого слова в Україні. На цю тему під кінець першої частини з'їзду говорив д-р О. Соколишин. Важливим доповненням з'їзду була виставка зразків мистецького оформлення та ілюстрацій українських видань і екслібрасів під керівництвом Святослава Гординського.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої і Незабутньої Сестри і Тети,

бл. п. АННИ ЛЮДМИЛИ з МАЦІЄВСЬКИХ ГРАБОВИЧ —

зложили на Фонд Церква в Потребі 110 долярів

Христина з Маціевських Мрицова
Дарія Чорнодольська
Анна і Богдан Сатурські
Ірена і Володимир Шки
Лідія і Ярослав Шав'яки
Роман і Ніна Мрици
Марія і Мирослав Лібери
Галя Скорецька
Арета і Віктор Надозірні
Андрій і Люба Чорнодольські
Юрій і Марія Галущинські

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

мого Найдорожчого

МУЖА

бл. п. РОМАНА РОМЕНСЬКОГО

Народився: 1-го жовтня 1901 р., село Перещепина, Східня Україна. Помер: 8-го липня 1973 р., Ню Гейвен, Конн.

Ми, проживаючи в Америці були раді, веселі і щасливі. Мій Муж боровся за Визволення України і любив свою Неньку-Україну, а також любив рідний український звичай, і рідну материнську мову. Я Тебе моє серце на своїй Неньці-Україні по року і по 2 виглядала. Але ж дождалася хоть на пару місяців, Та і знов Тебе, моє серденько, забирали та да тюрми саджали, та в Сибір висилали.

Я мого Мужа випровадила в далеку дорогу в українській, вишитій любимій Його сорочці.

А тепер моє серденько місяць темно світить, а сонечко для мене не тепло гріє, і не так всміхається, як колись усміхалося Серденько, до нас.

Ми збиралися в неділю до Божої церковці помолитися. Цього ж ранку чудового, сонячного дня, в секунду часу, замовкли уста мого любимого, дорогого Мужа.

Коли я востаннє проводжала і прощалася з моїм найдорожчим Мужем, то був дощик, а пізніше виясцилося сонечко і разом з Його Родиною та Приятелями проводжали до могили на Вічний Спокій.

Сердечно дякую Високодостойному Отцю П. Злотковському з хором, за гарну Торжественну Службу Божу, Панахиду і гарну промову про мого дорогого Мужа у церкві Преображення Господнього.

І дуже дякую нашій дорогій Родині, Сусідам, Землякам і Приятелям, що допомогли в моєму несподіваному нещастю на чужині.

Дуже дякую за квіти і Тим, що дали гроші на Службу Божу і на мої потреби, а також, що несли домовину мого найдорожчого Мужа.

Вже рік минає; я цвіточки зриваю і слізьми приливаю та до Твоєї могилки припадаю, шукаю, виглядаю, а Тебе рідненьке Серденько, живого немає.

Спи моє найдорожче Серденько. Хай чужа земля Тобі буде легкою.

В честь мого дорогого Мужа, я склала пожертву на „Козацький Журнал" 20.00 долярів.

Прибита горем —

дружина РОМЕНСЬКА КИЛИНА

В глибокому смутку повідомляю Рідних, Приятелів та Знайомих, що дня 31 травня 1974 р. ненадійно відійшов у Вічність на 87 р. життя Мій Найдорожчий Чоловік

бл. п.

Професор ЛЕВ КРИПЯКЕВИЧ

довголітній гімназійний учитель в Бережанах.

Горем прибита дружина
Текля Крипякевич

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. МИРОНА КОВАЛЬСЬКОГО

зложили 60.00 дол. на „Церкву в Потребі"
співпрацівниці його дружини
з Lion Knitting Mills
Cleveland, Ohio

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього в неділю, 26-го травня, 1974 р. ненадійно відійшов від нас у вічність, мій Дорогий Муж і Найдорожчий Тато

Бл. п.

Д-р ЯРОСЛАВ Т. КОКОРУДЗ

Горем прибиті, складаємо найщирішу подяку всім, хто віддав шану Покійному моєму Дорогому Мужеві і Найдорожчому Татові, та хто звеличав Його пам'ять в похоронних урочистостях.

Цією дорогою висловлюємо якнайщирішу подяку Преосвященному Владиці Кир Ярославові Габрові за присутність на Св. Літургії та відправлену Панахиду та молитви.

Складаємо щиру подяку Високопреподобному монсіньйорові о. Леськові, пароховi катедри Св. О. Николая, за відправлену Панахиду, Службу Божу, та зворушливе прощальне слово.

Дякуємо Всечесним Отцям, о. шамбелянові Я. Свищукові та о. М. Олешкові за похоронні Богослуження та відпровадження Покійного на цвинтар Св. О. Николая в Чикаго; о. канцлерові Волод. Білинському та о. Пос. Шарому, пароховi церкви Св. Йосифа, за відправлені жалобні Богослуження, як рівнож всім отцям дякуємо за потіху в нашім горю.

Сердечно дякуємо всій Дорогій Родині за жертвенну поміч в час похорону, а потім за піддержку і співчуття.

Дякуємо Вп. Панам Докторам колегам з Тов. Лікарів за співучасть, несення домовини і за солідарне сповнення обов'язку, та за спонзорство тризни.

Дякуємо Хорові Славута за мистецький спів під час всіх похоронних відправ. Всім Приятелям і Знайомим, що не жаліли труду ані часу і брали участь у Панахидах і Богослуженнях та відпровадження на цвинтар, як теж всім Тим, що жертвували дар для родини, Служби Божі, та різні церковні та громадські цілі, та квіти — наша подяка Всім, Всім, яких не можемо тут вичислити.

Вельмишановним Панам Промовцям, що своїми зворушливими словами прощали Покійного, а це: Д-р Володимир Кокорудз, брат, п. редактор М. Панасюк, голова Ради Укр. Орг. ЗСА за Патр. Устрій; Д-р Г. Щербанюк, гол. Лікарського Т-ва, Відділ Ілліной; Д-р М. Харкевич, гол. Т-ва Обнови; Д-р Іван Лисейко, Пластової Станиці Чикаго; пані Міка Гарасовська-Дачишин від Хору Славута; прощальне слово Д-ра Іллі Мули, пп. інж. Куропася, Д-ра Романа Сміка. Всім Їм щиросердечний спасибі.

Сердечна подяка Всім, хто в якийнебудь спосіб причинився до полегші в нашому великому горю, нехай Добрий Господь Бог винагородить Всіх своїми обильними ласками і Благословенням.

Похоронному заведенні Музика і Сини подяка за переведення похорону.

Дружина — Юлія з
Доньми — Христиною
Наталкою
Мартусею

На свіжу могилу побратимові

По довгій і тяжкій недузі 20-го травня ц. р. відійшов у вічність визначний український науковець - психіятр, дійсний член УВАН і НТШ, кол. майор Армії УНР, кол. старшина I Дивізії Української Національної Армії, щирий і гарячий український патріот, беззастережно відданий справі визволення, незалежности і соборности України — сл. п. проф. д-р Михайло Микитович Міщенко.

Проф. Міщенко народився 24-го травня 1896 р. в Харкові, там закінчив середню школу. Під час визвольних змагань вступив як доброволець до Армії УНР і як старшина не лише повнив службу при охороні Уряду УНР в Києві, але також як бойовий старшина в ранзі майора брав участь у боях на фронті, де його двічі поранено. Його участь у визвольних змаганнях була причиною переслідувань і допитів совєтською владою та численних і тяжких переживань його, як теж його рідні.

По закінченні середньої освіти спочатку студіював і закінчив ветеринарію, а опісля ще закінчив медичні студії в Харкові 1929 р. і з того часу почав працювати науково у Психоневрологічній Академії. Був спочатку доцентом Інституту Народної Освіти (1928-1936), а відтак доцентом та професором Медичного Інституту Університету в Харкові. По виїзді з Харкова 1943 р. коротко працював професором медичного Львівського Університету. На еміграції в Европі був професором Українського Вільного Університету УНРА в Мюнхені до часу виїзду до ЗСА. До виїзду на еміграцію працював науковим робітником в Україні у різних центральних наукових дослідчих установах, як: Інститут Експериментальної Медицини, Психоневрологічна Академія, Центральний Інститут Експериментальної Педагогіки, Інститут Дефектології, Медичний Інститут університету в Харкові.

Прибувши до ЗСА у 1949 р. працював увесь час у державно - психіятричних лікарнях до 1966 р., як спеціяліст психіятр, а рівночасно продовжував працювати науково.

Проф. Міщенко залишив надзвичайно великий науковий дорібок свого життя, бо понад 60 наукових оригінальних праць, переважно експериментальних, з ділянки психіятрії і неврофізіології. Вже у ЗСА опублікував 11 оригінальних наукових праць українською і англійською мовами. Останньою більшою науковою працею, виданою у 1970 р. під заг. „Пореволюційний розвиток психоневрологічних наук в Україні та їх основні напрямки" звершив свій науковий дорібок.

Численні його праці були друковані українською, англійською, німецькою і російською мовами. Психіятричні англійські і німецькі журнали часто наводять зміст праць проф. Міщенка, а деякі американські психіятри - науковці покликаються на праці проф. Міщенка. Він, як знаний науковець - психіятр і неврофізіолог був першим нашим науковцем, що був запрошений на шостий міжнародний з'їзд психіятрів, що відбувся 1961 р. в Монтреалю, Канада, зробити доклад зі своїх праць. Там, між ін., він представив свою оригінальну працю на тему: „Гіпноза як стан нервового збудження".

На першім Світовім Конгресі Вільних Українців в Ню Йорку проф. Міщенко очолював сектор „Українська наука в діяспорі), тоді своєю вмілою працею дав великий вклад для української науки, підсумовуючи здобутки різних ділянок вільної української науки.

Крім наукових праць і наукової діяльности, проф. Міщенко дуже жваво цікавився і брав активну участь у всіх проявах нашого громадсько-суспільного і політич. життя, а також вміщував у журналах і часописах статті на громадсько - суспільні теми. Він не тільки як знавець, але також той, який з нашим народом переживав недолю під терором комуністичного режиму до 1943 р. один з перших здемаскував у книжечці „На послугах єдиного принципу" „Замаскування російського імперіялізму і колоніялізму комуністичними деями, спрямованими на підбиття і поневолення вільних народів".

Він як і більшість правдивих науковців був дуже скромний, любив музику, спеціяльно українські думи, колись гарно співав і грав на бандурі, погідний в товаристві, щиро люблений приятелями - друзями, а особливо пацієнтами. Все своє життя жив Україною і для України. Все бажав щось нового дати українській науці і українській грамаді, дати те, чого не можна осягнути на Батьківщині. Він, як правдивий лицар, все був готовий на кожний поклик до служби своєму народові, якому все життя вірно служив, одначе далеко від своєї рідної землі тихо відійшов у вічність.

Останніх кілька літ тяжко хворів, але його ніколи не забували його друзі - приятелі і знайомі, відвідували і потішали не тільки члени української громади в Мінеаполісі, але приїздили спеціяльно з Ню Йорку, Пенсилвенії, Норт Дакоти, з Чикаго і інших міст, а також спеціяльно відвідував Покійного Микола Лівицький, президент УНР в екзилі. Тож, на його похоронах, які відбулися 22-го травня ц. р. українській православній церкві св. Юрія в Мінеаполісі, Міннесота з'явилися комбатанти Армії УНР і I Дивізії Української Національної Армії, віддаючи останній салют Побратимові, схилили в жалобі прапори, під якими він вірно служив і похилилися їхні голови, прощаючи дорогого товариша. Особливо попрощав Покійного представник Уряду УНР, генерал В. Філонович, сам ветеран Армії УНР, а в імени УНРади попрощав його член тієї установи Антін Семенюк, яким покійний вірно ввесь час служив. Ми всі певні, що вістка про його відхід у вічність донеслася на його любу Слобожанщину і до його рідного Харкова й відбилася стократним відгомоном по всій Україні, а ім'я проф. Михайла Міщенка залишиться золотими буквами в аналах нашої історії та добра пам'ять про нього залишиться вічною.

Покійний залишив у глибокому смутку вірну дружину, дорадницю і супутницю його життя, єдину дочку і численну громаду його приятелів.

Д-р Антін Жуковський

Чергові перемоги УАСТ „Леви" — Чикаго

„Леви" — „Ютс" 4:0 (0:0)
„Леви" — „Хорвати" 1:0 (1:0)

Дня 9-го і 16-го червня „Леви розіграли свої чергові змагання за першенство Вищої Дивізії в Чикаго. Обидва змагання „Леви" вирішили у свою користь. На обох змаганнях та сама погода: холод і великий вітер, що утруднював усяку комбінаційну гру дружин.

Проти сербської дружини „Ютс" „Леви" грали першу половину проти вітру й не могли здобути воріт Зате у другій половині із вітром легко здобули 4 ворота зі стрілів Шефера (3) і Кіпки (1). Вислід міг бути легко вищий, бо „Леви" не використали ряду догідних підворітних ситуацій. „Ютс" ніколи не загрожував поважно воротам „Левів".

Другі змагання тяжчі. Цим разом противником „Левів" була сильна хорватська дружина, що в останніх розгривках за професійну чашу ЗСА дійшла до фіналі, який програла, і тим самим здобула 2-ге почесне місце. Ще й до цього „Леви" виступили в дещо ослабленому складі без Іваника (на вакаціях у Европі) та Андрущишина і Фолбріхта (дискваліфіковані). „Леви" знову зачали першу половину проти вітру: гра змінна, однак „Леви" частіше загрожували воротам хорватів. Одна така акція увінчалась успіхом. У 26-ій хвилині гри далеку подачу Шлапака з правої сторони Шефер переносить головою понад вибігаючим воротарем у сітку. Як виявилось пізніше це були єдині і тим самим переможні ворота змагань. У другій половині „Хорвати", граючи проти вітру, переважали в полі, однак добра оборона „Левів" та знаменитий воротар не дозволили їм здобути твердині „Левів". Одна і друга сторона не використали ряд підворітних ситуацій. Тут ще раз треба підкреслити дуже добру гру нового воротаря УАСТ „Леви" В. Фращака, що у останніх сімох мистецьких змаганнях пропустив тільки одні ворота. Дотепер „Леви" здобули у 7-ох змаганнях 13 точок і мають відношення воріт 17:1 і тим самим перше місце у табелі..

Все було б добре, якщо б не одне „але". Час найвищий, щоб деякі змагуни відучилися гострої гри і неспортової поведінки на грищі. Знову суддя усунув із гри одного змагуна, що у висліді приведе до його дискваліфікації і розслаблення дружини на кілька тижнів. Чи це так тяжко запанувати над своїми нервами, щоб не шкодити цілій дружині, головно тепер, коли вона є у такій гарній формі і має такі знамениті висліди!

Склад УАСТ „Леви": В. Фращак, Л. Скороход, М. Возьний, Дж. Ґузелла, Г. Перрі, М. Крат, Б. Шлапак, Р. Ґрін, Ст. Шефер, Е. Ґуерра, Хр. Кіпка, Е. Карпа, О. Банах, А. Яворський. Менаджер: Анатоль Гординський.

Роман Б. Припхан

До 45-их роковин матури в українській гімназії в Перемишлі

У 1975 р. минає 45 років, коли то українська гімназія в Перемишлі випустила аж 119 абітурієнтів. Хто з нас не пам'ятає того пропам'ятного 1929 р., коли то ми учні 7-ої кляси, вийшовши на перерву, обсервували поважних панів, які з'їхалися на 20-ий річний свій з'їзд. Між ними були наші незабутні професори, як пізніший дир. гімназії Степан Бобеляк, Осип Кліш, Осип Сас, з далекого Балигорода нач. Суду Олекса Козьоринський, багато священиків і з нагоди їхнього з'їзду залишили для княжого города альманах під наголовком „Де срібнолентий Сян пливе". Може він десь заховався і варто б його перевидати. Там історична світлина біля могили директора гімназії, письменника Григорія Цеглинського, там неоцінені матеріяли про нашу „Альма Матір".

І хто міг би подумати, що доля порозкидає нас по світі, перечеркне всі наші мрії, і скаже тинятись по чужих бруках.

На другий рік, мабуть у червні Союзівка прийматеме нас гостинно й там будемо здавати, дорогі товариші, подвійний іспит: іспит пройденого нашого життя і іспит совісти, як ми сповнили свій обов'язок перед Батьківщиною. Це буде то гіркий іспит, болючий і трагічний. З 119 наших Товаришів, переживши всі лихоліття, опинилось нас аж 16, з того знаємо є двох у Львові. Статистика жахлива!

Подаю імена, прізвища із відділу А, а то: оо. Іван Кобат, Михайло Курило (Америка), о. Іван Сиротинський Торонто), Андрій Бук, Петро Гула, д-р Пантелеймон Грицеляк, Михайло Ольшанський (три останні — Чикаго), д-р Володимир Качор (Канада), д-р Сергій Наклович (Відень), Роман Тимчук, Михайло Хитра, Петро Ямняк. Інші відділи, Б і Ц. Д-р Мирослав Прокоп, мґр Іван Скочиляс, о. д-р Дмитро Блажейовський (здасться у Венесуелі, бо там по смерти д-ра Павла Хруща не стало пароха), д-р Роман Рейнарович.

Час тікає. А треба належно скомунікуватися і як слід приготовити цей історичний з'їзд, на якому хочемо вітати наших дорогих, незабутніх професорів, а то — Тадея Ростковича (Н. И.), Теодора Ставничого (Боффало), та о. проф. Петра Голинського (Мюнхен), як останніх могіканів із великого учительського Збору наших вихователів, — проситься наших професорів подати свої думки, завваги на подану нижче адресу, а всіх товаришів прошу подати свої адреси й заяву зголошення. Після вашої відозви, в Ню Йорку з товаришами ми устійнимо вже дату нашого з'їзду, візьмемо до уваги ваші завваження, що їх висловите до свого товариша.

До побачення на Союзівці у 1975-му році!

Петро Ямняк
P. Yamniak, 9 Lincoln Pl.
Clifton, N. J. 07011, USA

Іспит-концерт Музичної Студії проф. Ігоря Білогруда в Чикаго

Як довголітній учитель хорового співу нашої молоді, я цікавлюся всіма ділянками музичного виховання тутешнього українського доросту. Тому в суботу 15 червня ц.р. я відвідав 23-ий іспит - концерт учнів Музичної Студії проф. І. Білогруда, що відбувся в концертовій залі в Овк Парку, Ілл.

Прочитавши програму концерту, я був заскочений і здивований передусім великою кількістю молодих піяністів та кількістю музичних творів, що їх мають виконати 42 учні. Учні поділялися на три рівні групи за своїм віком. Щодо репертуару концерту, то він складався з творів славних композиторів міжнародних таких, як: Бах, Брамс, Бетговен, Ґріґ, Шуберт і інш. та українських — Лисенко, Ревуцький, Косенко і інші; його виконували на двох фортепіянах і речиталями на одному.

Прислухаючись до концерту, я був захоплений його виконавцями. Як спромігся проф. І. Білогруд у так короткому часі, десяти місяців, сам один так знаменито навчити. багато дітей і молоді?! Слухаючи уважно гру молодих піяністів кожного з трьох рівнів, можна сміливо передбачити, що поважна їхня кількість при наполегливому продовжуванні науки піяністики, ввійдуть у майбутньому в ряди визначних і славних піяністів. Заслугу в тому великому ділі плекання культури і мистецтва та естетичного виховання українського молодого покоління матиме проф. І. Білогруд. Такі пописи молоді хотілося б слухати частіше, вони бо сіють в душі віру в національно-духовий розвиток молодого покоління нашої спільноти. Мистецтво відтягає молодь від сучасного деморалізуючого життя, ублагороднює її, ставлячи в ряди провідної верстви народу.

Як зовнішній вигляд молодих піяністів, так їхня зразкова поведінка і сценічна дисципліна, а зокрема явна любов до обраного мистецтва є доказом глибокої виховної праці у школі проф. І. Білогруда.

Василь Джуль

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

З уваги на те, що в днях від 29-го липня до 10-го СЕРПНЯ „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації перед тією двотижневою перервою.

7145. БРАКОНЬЄРИ СПЕРЕЧАЮТЬСЯ

Подбайте, щоб ці шибеники були тихо!.. Звучить неначе там вишук патруля!

Але, Барт, як могли ці діти знайти нашу криївку?!.. Ти ж казав, що ця печера була певним місцем!

Вона й далі є, дурню! Тільки не попадай в паніку!.. Ми в цю печеру вклали грубі тисячі.. і ніхто нам тепер не попсує бізнесу!